

Džumpa Lahiri

PREBIVALIŠTA

Prevela s italijanskog
Senka Jevtić

■ Laguna ■

Naslov originala

Jhumpa Lahiri
DOVE MI TROVO

Copyright © 2018 by Jhumpa Lahiri
© 2018 Ugo Guanda Editore S.r.l., Via Gherardini 10,
Milano
Gruppo editoriale Mauri Spagnol

Translation copyright © za srpsko izdanje 2022, LAGUNA

„Sa svakom promenom sredine osećam golemu, neizmernu tugu. Nije ništa bolje ni kada napuštam neko mesto za koje me vežu uspomene ili patnje i zadovoljstva. To je promena koja me uznemiri isto kao što se tečnost u posudi zamuti kada se protrese.“

Italo Zvevo, *Eseji i odlomci*

Sadržaj

Na pločniku	/11/
Na ulici	/13/
U kabinetu	/16/
U gostionici	/18/
U proleće	/21/
Na trgu	/23/
U čekaonici	/27/
U knjižari	/30/
U sebi	/34/
U muzeju	/36/
Kod psihoterapeuta	/39/
Na balkonu	/42/
Na bazenu	/45/

- Na ulici /49/
Kod kozmetičarke /52/
U hotelu /55/
Na blagajni /59/
Na suncu /64/
Kod mene /66/
U avgustu /71/
Na kasi /76/
U sebi /80/
Na večeri /82/
Na odmoru /85/
U supermarketu /88/
Na moru /91/
U kafeu /94/
U vili /97/
Na selu /100/
U krevetu /106/
Na telefonu /107/
U senci /109/
U zimu /112/
U papirnici /115/
U zoru /120/
U sebi /122/

Kod njega /124/
U kafeu /127/
Prilikom buđenja /129/
Kod moje majke /131/
Na stanici /136/
U ogledalu /138/
Na groblju /140/
Na dva koraka /143/
Ni sa jedne strane /146/
U vozu /147/

O autorki /151/

Na pločniku

Ujutru posle doručka prolazim pored male spomen-ploče od mermera prislonjene uz visoki zid ulice. Nisam poznavala pokojnika, ali ipak već godinama znam njegovo ime, prezime. Znam mesec i dan njegovog rođenja i smrti. Taj čovek je umro dva dana nakon svog rođendana, u februaru.

Mora da je bila saobraćajna nesreća na biciklu ili motoru. Ili je šetao noću, nepažljiv, pa je možda neko naleteo na njega.

Izgubio je život u četrdeset četvrtoj godini. Umro je, pretpostavljam, baš ovde, na ovom pločniku pored zida iz kog niču zapuštene travke, u čijem se dnu, pod nogama prolaznika, nalazi spomen-ploča. To je krivudava ulica, na uzbrdici, pomalo opasna. Trotoar je nezgodan, sa korenjem drveća koje izbija po površini.

Zbog toga su neki delovi skoro neprohodni, pa i sama hodam sredinom ulice.

Obično je tu jedna upaljena sveća u posudi od crvenog stakla, zajedno sa malim buketom cveća i figuricom nekog sveca. Ali nema njegove fotografije. Iznad sveće, pričvršćena za zid, stoji poruka napisana majčinom rukom, zaštićena pohabanim omotom od plastike: pozdrav onima koji se zaustave na tren da razmisle o smrti njenog sina. *Bila bih srećna da lično zahvalim onome ko posveti mome sinu nekoliko trenutaka svog vremena, ali i ako to nije moguće, u svakom slučaju od sveg srca zahvaljujem*, piše tu.

Nikada nisam videla ni majku, niti bilo koga drugog ispred spomen-ploče. Razmišljam i o majci i o sinu, a zatim nastavljam, osećajući se mrvicu manje živa.

Na ulici

S vremena na vreme, na ulici u mom kraju, naiđem na čoveka sa kojim sam mogla imati nekakvu priču, možda i život. Uvek je srećan što me vidi. Živi sa mojom prijateljicom, imaju dvoje dece. Naš odnos ostaje na ćaskanju koje odugovlačimo na pločniku, kafi na brzinu, možda na nekoliko koraka koje pravimo zajedno. Oduševljeno mi priča o svojim planovima, gestikulira, a ponekad, dok hodamo, naša tela, već veoma bliska, usklađena, diskretno se dodiruju.

Jednom je išao sa mnom u prodavnicu rublja, jer sam morala da izaberem čarape uz novu suknju. Suknju sam već kupila, trebale su mi samo čarape za to večer. Dodirnuli smo zajedno sve tkanine izložene na tezgi, svaku boju. Katalog uzoraka je izgledao kao knjiga puna parčića nežnih, prozirnih tkanina. Bilo mu je potpuno

ugodno među ženskim grudnjacima, spavaćicama, kao da smo bili u gvoždarskoj radnji, a ne u prodavnici rublja. Dvoulmila sam se između zelenih i ljubičastih. Ubedio me je da uzmem ljubičaste, a prodavačica je, stavljajući čarape u kesu, rekla: ima dobro oko, tvoj muž.

Ovi susreti prijatno narušavaju naša uobičajena lutanja. Usputno uživamo u čednoj naklonosti. Tako ona ne može napredovati, ne može nikada preći granicu. On je pristojan čovek, voli moju prijateljicu, njihovu decu.

A i meni je dovoljan samo jedan snažan zagrljaj, iako ne delim život ni sa kim. Dva poljupca u obraze, par koraka, deo puta zajedno. Ne govoreći ništa znamo da bismo se, ako bismo hteli, mogli upustiti u nešto pogrešno, takođe i beskorisno.

Ovog jutra primećujem da je rasejan. Ne prepoznaje me sve dok ne stanem tik ispred njega. Prelazi most, dolazi s jedne strane, ja s druge. Zaustavljamo se na sredini i gledamo senke prolaznika koje se oslikavaju na zidu duž reke. Izgledaju poput utvara koje se izvijaju u nizu, pokorne duše koje prelaze iz jednog sveta u drugi. Pravac preko mosta je ravan, a ipak se čini da se senke – obrisi bez suštine nasuprot čvrstog zida – penju, idući uvek uvis. Liče na zarobljenike koji se nečujno kreću ka kobnom odredištu.

„Bilo bi lepo, jednog dana, snimiti ovu povorku“, govori mi. „Znaš, to se ne dešava uvek, zavisi od položaja

sunca. Svaki put ostajem zadivljen, smatram da u tome ima nečeg hipnotišućeg. I kada žurim, ipak zastanem.“

„I ja, takođe.“

Vadi mobilni telefon. Pita me: „Hoćemo li da pokušamo?“

„Kako ide?“, pitam.

„Veoma loše. Ova stvar ne vredi ničemu.“

Nastavljamo da posmatramo nemi prizor, crne figure koje se kreću bez zaustavljanja.

„Gde ideš sada?“

„Na posao.“

„Ja takođe.“

„Hoćemo li na kafu?“

„Danas nemam vremena.“

„Onda, ćao, vidimo se.“

Pozdravljamo se, rastajemo, i postajemo i mi senke projektovane na tom zidu: svakodnevni prizor koji je nemoguće uhvatiti.